

Нічипорук Г.С., к.е.н., доц. Свінарьова Г.Б.

Організація обліку на промисловому підприємстві за центрами відповідальності

В сучасних умовах розвитку ринкових відносин промислові підприємства України зіткнулися з рядом проблем, щодо організації обліку для ефективності управління господарської діяльністю. Господарювання в умовах вільної конкуренції вимагає від управлінського персоналу прийняття оперативних та вірних рішень стосовно питань управління фінансовими результатами промислового підприємства. Для ефективного управління фінансовими результатами підприємства необхідно розглядати облік витрат і доходів в місцях їх виникнення. В зв'язку з цим, проблема організації високоефективної системи обліку за центрами відповідальності, яка буде сприяти надходженню та обробці якісної інформації щодо витрат та доходів для потреб управління, постає дуже гостро, особливо для промислових підприємств. Тому що, як правило, промислове підприємство має розгорнуту громіздку організаційну структуру, яка характеризується відсутністю динамізму, бюрократичним типом управління, в якій інформація щодо витрат і доходів від різних місць їх виникнення поступає дуже повільно, що сприяє несвоєчасному прийняттю необхідних управлінських рішень.

Метою обліку за центрами відповідальності є посилення контролю за основними показниками господарської діяльності промислового підприємства через встановлення персональної відповідальності менеджерів різних рівнів управління за витрачання ресурсів.

Створення та функціонування системи обліку за центрами відповідальності передбачає:

- визначення центрів відповідальності;
- формування фінансової структури підприємства;
- розробка та складання певних бюджетів для кожного центру відповідальності;
- формування певної звітності центрів відповідальності;
- аналіз відхилень та причин їх виникнення;
- оцінка діяльності центру відповідальності.

Основою обліку за центрами відповідальності є закріплення витрат і доходів за керівниками різних рівнів управління та систематичний контроль за виконанням ними затверджених бюджетів.

Організація обліку на промисловому підприємстві за центрами відповідальності, в першу чергу, полягає у створенні необхідних центрів відповідальності. У зв'язку з цим першим кроком організації такого обліку є виділення відповідних центрів з метою закріплення відповідальності. Для виділення центрів відповідальності на промисловому підприємстві насамперед

беруть до уваги організаційну та технологічну структуру підприємства, посадові інструкції, які встановлюють права і обов'язки конкретних працівників.

В рамках діючої організаційної структури потрібно визначити фінансове призначення кожного підрозділу підприємства. Традиційно виділяють чотири типу центрів відповідальності: центр витрат, центр прибутку, центр доходів та центр інвестиції. Після того, як усі підрозділи підприємства будуть віднесені до відповідних центрів відповідальності може бути сформована фінансова структура підприємства.

Приклад формування центрів відповідальності на промисловому підприємстві наведено в табл. 1.

Таблиця 1 – Виділення центрів відповідальності на промисловому підприємстві

Структурний підрозділ підприємства	Центр прибутку	Центр доходів	Центри витрат			Центр інвестиції
			виробництво	фінанси	адміністрація	
Підприємство	+					
Адміністративні служби					+	
Основне виробництво			+			
Допоміжне виробництво			+			
Бухгалтерія				+		
Відділ НІОКР						+
Відділ збуту		+				
Фінансова служба				+		

Так, ми пропонуємо формувати фінансову структуру промислового підприємства, яка показує який підрозділ за яку фінансову сферу відповідає на підприємстві.

Таким чином, впровадження обліку за центрами відповідальності в практику діяльності промислових підприємств дасть змогу суттєво поширити інформаційні можливості обліку, інтегрувати його з іншими функціями управління – плануванням, контролем, аналізом, регулюванням, і на цій основі своєчасно встановлювати відхилення від норм і бюджетів у центрах їх виникнення з метою оперативного їх усунення та запобігання у майбутньому.

Носовец О.І.

Зовнішній аудит: мета, завдання, особливості

Згідно із Законом України «Про аудиторську діяльність» аудит – це перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам.

Зовнішній аудит здійснюють згідно з законодавчими актами та стандартами аудиту (національними та міжнародними).

За формою і метою здійснення аудит поділяють на зовнішній (незалежний) і внутрішній.

Зовнішній аудит – це перевірка, що здійснюється незалежними висококваліфікованими спеціалістами в галузі аудиту, контролю та аналізу фінансово-господарської діяльності на підставі наявності відповідного сертифіката на право здійснення аудиторської діяльності.

Замовниками зовнішнього аудиту можуть бути державні органи, власники підприємства (акціонери, засновники, інвестори, приватні особи), банки та інші кредитні установи (у разі необхідності підтвердження платоспроможності підприємства). Метою зовнішнього аудиту є перевірка законності господарських операцій, достовірності фінансової звітності, бухгалтерського балансу, а також визначення, наскільки відповідає ведення бухгалтерського обліку встановленим стандартам і процедурам.

Відносини між зовнішнім аудитором та клієнтом здійснюються на договірній основі. При укладанні договору визначаються завдання зовнішнього аудиту. Характер та масштаб перевірки та залежать від бажання клієнта.

Зовнішній аудит може бути добровільним або обов'язковим. Добровільний аудит проводиться на замовлення окремих підприємств незалежно від того чи передбачена така перевірка законом. Деякі підприємства повинні оприлюднювати фінансову звітність для цього необхідне обов'язкове проведення незалежної зовнішньої аудиторської перевірки – це і є обов'язковий аудит.

Обов'язковий аудит є необхідною мірою захисту інтересів акціонерів, засновників, інвесторів і держави від надання недостовірної фінансової звітності. Обов'язковий аудит можуть організувати за вимогою рішень суду, слідчих органів.

Масштаби обов'язкового аудиту чітко визначені законодавством і їх змінити не можуть ні керівники підприємств, ні акціонери, ні самі зовнішні аудитори.

Зовнішній аудит за об'єктами дослідження можна поділити на:

– бухгалтерський аудит — аудит стану, організації та ведення обліку, правильності складання бухгалтерської звітності;